

Výzva médiím, politikům i občanům - dejme hlas těm, kteří nemají možnost od pandemie odvracet zrak

Pandemie posledních dvou let se více či méně dotkla každého. Zatímco mnozí z nás mají možnost vytěsnit dopady pandemie na okraj svého života a vnímání, jiní tak učinit nemohou. Začněme prosím dávat hlas i těm, kteří se během pandemie nemohou „dívat jinam“. Není jich málo, přesto jejich hlas zaznívá ve veřejném prostoru spíše zřídka.

Dejme prosím při řešení pandemie hlas i:

- zdravotníkům, medikům a dobrovolníkům, kteří opět slouží na covidových jednotkách (přestože jejich původní kvalifikace je jiná) a pandemie tak již poněkolkáté významně poškozuje jejich fyzické i duševní zdraví a rodinný i osobní život
- laboratorním pracovníkům, kteří při každé vlně pandemie pracují nadoraz
- pedagogům ve všech stupních vzdělávání, kteří přizpůsobili svou práci i nelehkým podmínkám pandemie a od září jsou vystavováni neřízenému promořování; pouhé pravidlo OTN (očkování - test - prodělaná nemoc) samo o sobě šíření nákazy v kolektivech nezabrání
- dětem, žákům a studentům, kteří jsou v podmínkách vzdělávacích zařízení vystavováni vysokému riziku nákazy
- mnoha dalším profesím, v nichž lidé nejsou před nákazou dostatečně chráněni
- lidem s rizikem rozvoje těžšího průběhu covidu a jejich rodinným příslušníkům, kteří jsou opakovaně stavěni před neřešitelné volby rozhodování mezi vzdáváním/zaměstnáním (s nedostatečnou ochranou před šířením nákazy) a zdravím
- lidem, kterým covid vzal někoho blízkého
- lidem, kterým covid nebo long covid poškodil zdraví a snížil kvalitu jejich života či praceschopnost

I tyto všichni lidé jsou občany této země, i jejich potřeby a práva by měla být státem, institucemi i médii chráněna a zvažována při nastavování opatření proti šíření viru SARS-CoV-2.

Vyzýváme politiky, média, instituce, jednotlivce: **Neredukujme pandemii a opatření na zkratkovitá řešení, v nichž po většinu času převládá zájem těch nejhlasitějších.** Všímejme si i těch, jejichž hlas je slyšet méně. **Přemýšlejme i o dlouhodobých důsledcích pandemie** (a nesystémového přístupu k ní). Zvažujme dopady pandemie na trh práce, atmosféru ve společnosti či na fungování a postavení rodin.

Nevoláme po nekončících lockdownech. Žádáme kvalifikovanou a na faktech postavenou diskuzi, která při nastavování opatření a jejich komunikaci směrem k veřejnosti bere v úvahu potřeby *všech členů společnosti*. Solidární respekt k opomíjeným skupinám obyvatel by měl být samozřejmou součástí diskusí ve veřejném prostoru, a to nejen nyní, v reakci na blížící se vlnu pandemie varianty omikron, ale i v budoucnosti.

Žádáme média i politiky, aby ve svém působení mysleli na dopady svého jednání na vnímání pandemie. A aby při diskutování opatření brali v potaz i kvalitu života (*well-being*), tedy fyzického, duševního a sociálního zdraví všech občanů v naší zemi, a neopomíjeli ty, kterým je dosud popřáno nejméně sluchu.

Hledejme, zavádějme a otevřeně komunikujme řešení v mezioborovém kontextu (tedy necht' řešení nepodléhají jen návrhům politiků a lékařů, ale jsou vytvářena s pomocí epidemiologů, odborníků na veřejné zdraví, virologů, imunologů, molekulárních biologů a biochemiků, ekonomů, sociologů, psychologů, informatiků, etiků a filosofů, evolučních biologů, atd. Přijímejme řešení **usilující dlouhodobě o co nejvyšší kvalitu života (*well-being*)** a působící **co nejnižší újmu (finanční či jinou) na úrovni státu, firem i jednotlivců**

S blížící se vlnou, způsobenou šířením varianty omikron, je nejvyšší čas.

Co mohou občané a média dělat:

- důsledně konfrontovat politiky i mediální odborníky s jejich výroky k pandemii (míra (ne)naplnění jejich předpovědí, vztah výroků k realitě současného poznání apod.)
- vnášet do diskuze s politiky i odborníky širší kontext (rizika (ne)zavádění opatření, výhledy do budoucna, reflexi rizikových scénářů, dopady na zdraví obyvatel, sociální rovnost, ekonomiku apod.) a aktivně se bránit zjednodušování komplexního mezioborového problému na spor typu ano/ne či jednostrannému naslouchání pouze jedné odbornosti
- orientovat se podle nejlepších dostupných znalostí - v případě pandemie mohou být dobrým vodítkem zprávy a doporučení institucí, které se problematice dlouhodobě odborně věnují a svá stanoviska staví na konsenzu v mezioborovém vědeckém poznání a odborných zdrojích (CDC, EMA, Kochův institut, MeSES, atd.)
- vyhledávat pro inspiraci příklady dobré praxe, tj. země a společnosti, které chrání zdraví svých obyvatel úspěšněji než Česko, často i s vynaložením daleko menších prostředků
- nevydávat situace, v nichž oponenty najdeme pouze mezi mediálně známými odborníky (často ale na problematiku, která nesouvisí s tématem), zatímco odborná vědecká shoda existuje a je jasně podpořena i relevantními institucemi

a organizacemi (CDC, EMA, Kochův institut, MeSES, atd.), za názorovou neshodu či absenci dat

- v každodenním pandemickém životě se orientovat dle doporučení odrážejících aktuální poznání i aktuální vývoj pandemie
- preferovat řízení rizik prostřednictvím tzv. modelu švýcarského sýru - tedy nespoléhat na jedno řešení (např. vakcína/imunita/test), ale zvažovat vrstvení více opatření (vakcinace, testování, respirátory, čističky vzduchu s HEPA filtry, monitory CO2, snižování počtu lidí v místnosti apod.) pro snížení rizika v konkrétní situaci

Za Iniciativu Sníh:

Zuzana Masopustová
Julie Dobrovolná
Klára Hulíková
Pavla Doležalová
Helena Jiřincová
Daniel Novotný
Filip Křepelka
Ruth Tachezy
Dagmar Dzúrová
Petr Svoboda
Jaroslav Flegr
David Černý
Ladislav Machala
Zdeněk Hel
Radek Mounajjed
Jakub Studený
Marek Matoušek